

YRKANDE

2017-10-02

Dnr. 551-8484-

16

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 4

INKOM: 2017-10-03
MÅLNR: M 1333-11
AKTBIL: 714

Nacka Tingsrätt
Mark- och miljödomstolen

Kompletterande yrkande i samband med Förhandling Clab/Clink i oktober 2017

Mark- och miljödomstolens mål nr M1333-11, avd. 4

Ansökan

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) ansöker om tillstånd enligt miljöbalken till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall.

Länsstyrelsens yrkanden över Bolagets förslag till villkor

Länsstyrelsen i Kalmar län har tidigare yttrat sig över ansökan och lämnar nu i och med huvudförhandling ytterligare synpunkter avseende Bolagets yrkade villkor för befintlig och planerad verksamhet på fastigheten Simpevarp 1:9 i Oskarshamns kommun, Bilaga K:1 senaste revideringen juni 2017. Bolaget har presenterat villkoren samlat för respektive anläggning (Clab, Clink och Kärnbränsleförvaret) med en inledning med gemensamma villkor för alla tre anläggningarna. Det nuvarande tillståndet enligt miljöskyddslagen för Clab kommer att ersättas med MMDs beslut.

Länsstyrelsen synpunkter följer i stort sett den ordning som Bolaget skrivit. Länsstyrelsen anser att följande villkor är lämpliga att föreskriva efter ställningstagande i tillåtlighetsfrågan.

Gemensamma villkor

1. Allmänt villkor – Inga synpunkter

2. Buller – Avseende villkor om buller från driften av verksamheten konstateras att bolaget i nuvarande tillstånd har villkor för buller, villkor 5, och ett ändrat villkor har föreslagits.

Befintligt villkor är formulerat som riktvärden med värden som är mildare än de som nu föreslås. Länsstyrelsen anser att de värden som föreslås är rimliga för verksamheten, men de bör skrivas som begränsningsvärden. Enstaka höga ljudtoppar under en begränsad tid av mätperioden bör få en större betydelse. Eftersom villkoret är strängare än tidigare bör någon övergångsperiod formuleras, t.ex. att villkoret ska gälla ett halvår från det att tillståndet tagits i anspråk. Länsstyrelsen tillstyrker alltså formuleringen i

andra och tredje stycket och yrkar att första och fjärde stycket i villkoret ska utformas enligt följande:

Ekvivalentvärden ska baseras på de tidsperioder som anges i föregående stycke. I de fall bullrande verksamhet pågår endast del av period bör den ekvivalenta ljudnivån beräknas för den tid under vilken den bullrande verksamheten pågår

Om kontroll visar att någon av bullernivåerna ovan överskrids, ska berörd tillsynsmyndighet underrättas och uppföljande kontroll utföras inom sex månader. Vid den uppföljande kontrollen får det aktuella värdet inte överskridas. Ett överskridande av ovan angivna begränsningsvärden ska åtföljas av omedelbara och tillräckliga åtgärder för att begränsningsvärdet ska innehållas vid tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

3. Kemiska produkter och avfall – Länsstyrelsen anser det rimligt med ett specifikt villkor om hantering och lagring av kemikalier och avfall. Däremot anses det andra stycket vara för strängt. Kravet för lagring i dubbelmantlad eller invallad cistern försedd med påkörningsskydd behöver inte gälla för alla typer av avfall utan främst farligt avfall, såväl flytande som fast sådant. Länsstyrelsen yrkar också på ett tillägg i villkoret, eller på motsvarande sätt, av den anledning att det inte är ändamålsenligt att lagra alla typer av farligt avfall i cisterner. Det andra stycket får därmed följande lydelse:

Flytande kemikalier och farligt avfall ska lagras i dubbelmantlad eller invallad cistern, eller på motsvarande sätt, som vid behov förses med påkörningsskydd. Uppsamlingsvolymen ska minst motsvara den största behållarens volym plus 10 procent av volymen av övriga behållare inom samma invallning.

4. Damning – Ingen synpunkt

5. Utsläpp till luft – Ingen synpunkt

6. Kontrollprogram – Länsstyrelsen har synpunkter över de sista styckena. Länsstyrelsen ifrågasätter om det kan vara oklarheter när angiven tidpunkt infaller. Det skrivs senast tre månader innan åtgärd som omfattas av kontrollprogrammet vidtas, respektive befintligt kontrollprogram för CLAB ska uppdateras senast tre månader efter det att de nya villkoren för verksamheten börjar gälla. Det senare skulle kunna vara då man överstiger den tidigare tillståndsgivna mellanlagringsmängden om 8000 ton, eller genom att man påbörjar segmentering av styrstavar. Lagret beräknas vara fullt omkring år 2023. Länsstyrelsen anser att Bolaget bör förtydliga mer konkret vilka tidpunkter/händelser som avses.

Villkor enbart för Clink

7. Buller under byggtiden för inkapslingsdelen – Länsstyrelsen anser det mer ändamålsenligt och tydligt att värden för ljudnivåer fastställs i villkoret istället för hänvisning till allmänt råd. Det allmänna rådet, anger både utomhusvärden och inomhusvärden. Länsstyrelsen anser att målsättningen bör vara att i första hand innehålla utomhusvärden. Detta kan innebära följande formulering av villkoret:

Buller från anläggningsarbetena ska begränsas så att ljudnivån utomhus vid bostäder inte överstiger 60 dB(A) helgfri måndag-fredag kl. 07-19,

50 dB(A) helgfri måndag-fredag 19-22 respektive helgdagar dagtid kl. 07-19, Övrig tid ska 45 dB(A) inte överstigas.

I de fall verksamhet pågår endast del av period bör den ekvivalenta ljudnivån beräknas för den tid under vilken verksamheten pågår - t.ex. under en sekvens/cykel för byggaktiviteter med intermitterent buller. För verksamhet med begränsad varaktighet, högst två månader, t ex spontning och pålning, bör 5 dBA högre värden kunna tillåtas.

Ett överskridande av ovan angivna begränsningsvärden ska åtföljas av omedelbara och tillräckliga åtgärder för att begränsningsvärdet ska innehållas vid tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

8. Utsläpp till vatten – Det första stycket gäller krav på utsläpp av spillvatten till reningsverk. Länsstyrelsen är tveksamma till att denna reglering behövs, inkluderat hänvisningen till ABVA. Spillvattnet är inte anslutet till ett allmänt reningsverk, utan till OKGs reningsverk. Detta kan också innebära att huvudmannen kan ställa andra krav, villkorsformuleringen bör inte motverka detta. Det bör räcka med ett åtagande från Bolagets sida, första stycket förslås därför strykas.

Avseende det andra stycket som gäller dimensionering av en dagvattendamm för det östra verksamhetsområdet, bör det förtydligas att man med bräddning avser orenat vatten. Dagvatten som genomgår sedimentering och oljeavskiljning ska kunna ledas ut från dammen, i takt som den fylls på.

Länsstyrelsen anser att villkoret för olja behöver kompletteras så att man även ska kunna följa upp genom mätning av oljeindex. Oljeindex är ett mått på opolära alifatiska kolväten, med metoden mäter enbart alifater med fler än 10 kolatomer, varför den visar ca 70 % av halten opolära alifatiska kolväten.

Under den tid anläggningsarbeten, som sprängning pågår, bör även utsläppskontrollen omfatta pH och halter av kväve. Villkoret får därmed följande lydelse:

SKB ska anlägga en dagvattendamm som ska dimensioneras och underställas driftförhållanden som medför att bräddning av orenat dagvatten inte kan ske annat än vid ett 50-årsregn.

Länshållningsvatten samt uppsamlad dagvatten inom anläggningsområdet som släpps ut till recipient får innehålla högst följande halter av angivna ämnen och partiklar, räknat som månadsmedelvärde.

Olja ≤ 2 mg/l, (alternativt mätt som Oljeindex)

Susp ≤ 100 mg/l

Provtagning av utgående länshållningsvatten ska under uppförande skedet ske varje månad genom veckosamlingsprov som vägs samman till ett månadsmedelvärde.

Under perioden anläggningsarbetet pågår bör även provtagning innefatta pH och totalkväve. Provtagning ska ske efter reningsanläggning.

9. Dialogforum - Villkoret är formulerat i enlighet med de förslag som lämnades av Oskarshamns kommun. Länsstyrelsen har tidigare skrivit att vi anser det är bra, men med påpekandet att dialogforum inte på något sätt inskränker eller ersätter den lagstadgade tillsyn som ska utövas av utsedd myndighet, vilket också SKB skriver i sitt förslag.

10. Transporter tider under veckan – Inga synpunkter

11. Åtgärdsprogram - Inga synpunkter, Bolaget har som de konstaterar själva inte full rådighet över trafiken.

12. Återställningsplan – Länsstyrelsen anser att Bolaget bör precisera vad som avses med god tid för den aktuella verksamheten. Tillsynsmyndigheten bör också uttryckas i plural, eftersom det gäller både Strålsäkerhetsmyndigheten och Länsstyrelsen.

Förslag till Prövotidsförfarande

SKB föreslår ett prövotidsförfarande avseende möjliga åtgärder för energibesparing på Clink. Det föreslås att utredning jämte förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast inom tre år från laga kraftvunnen tillståndsdom. Länsstyrelsen bedömer att detta kan vara relativt kort tid för att ta fram en relevant utredning och förslag till åtgärder samt villkor. Anser Bolaget att tiden är rimlig och relevant för att uppnå syftet?

Förslag till Bemyndiganden

Tillsynsmyndigheten bemyndigas att föreskriva villkor i syfte att minska miljöpåverkan av olika typer av avloppsvatten som avleds till externt reningsverk eller recipient. - Länsstyrelsen har inga synpunkter.

Övriga frågor

Informationsbevarande, övervakning och förslutning - Vad gäller frågan om informationsbevarande inför framtiden och frågan om övervakning efter förslutning så har SKB föreslagit att detta i aktuell prövning enligt miljöbalken ska kunna regleras genom ett bemyndigande för berörd tillsynsmyndighet, dvs, Strålsäkerhetsmyndigheten, att meddela villkor i frågan. Detta kan länsstyrelsen anse lämpligt, men det bör utgå ifrån tillräckliga åtaganden från SKB:s sida. Bemyndigandet har, utifrån miljöbalken (se 22 kap. 25§) vissa begränsningar, tillsynsmyndigheten kan få föreskriva villkor av mindre betydelse. De kan alltså inte vara alltför långtgående krav eller dyra åtgärder som kan ställas. Om ett sådant bemyndigande ställs måste det vara utrett att det är en tillräcklig reglering för frågorna, eller är det så att möjlighet till reglering av frågorna täcks upp av annan lagstiftning, t.ex. inom ramen för Fud-processen enligt kärntekniklagen.

Bergmassor och krossning – Det kommer att uppkomma en hel del bergmassor från anläggningsarbetet, ca 105 000 ton, som avses återanvändas inom projektet. Det behöver nu påpekas att det inte är säkert att massorna kan hanteras på de sätt som beskrivs i ansökan, utan en separat hantering kan behöva iordningställas. Bockstrupen kan också komma att användas för hantering av rivningsmassor från nedmontering och rivning av O1 och O2. Det finns inget permanent tillstånd om krossning på platsen utan sådan verksamhet anmäls och prövas efterhand. Med anledning av denna osäkerhet är det bra om SKB i god tid innan arbetet påbörjas undersökas hur hanteringen av bergmassor ska kunna ske, som transporter, krossning och mellanlager av massor inför återanvändning.

Aktivitetsutsläpp till luft och vatten - SSM har angett att man inte vill att radioaktiva utsläpp specifikt ska regleras i tillståndet enligt miljöbalken utan vill att frågorna regleras utifrån deras lagtexter, lagen (1984:2) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen), strålskyddslagen (1988:220) samt myndighetens föreskrifter. Det beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen för den utökade mellanlagringen, framförallt för Clink, att utsläpp av ett flertal nuklider framförallt till vatten kommer att öka. SKB skriver att man kommer att behöva installera en annan reningsprocess för att kunna ta hand om de kontaminerade vattnet. Länsstyrelsen anser att målsättningen för detta arbete ska vara att hålla sig inom de utsläppsramar som varit hittills i den befintliga verksamheten. Ökade utsläpp i recipienten bör undvikas. Det är viktigt att arbetet med de förbättringar och som bolaget åtagits sig bl.a. förbättringar av reningsanläggningen görs så snart som möjligt och i vart fall innan man överstiger den lagringsmängd som hittills varit möjlig. Utgångspunkten för utökningen av lagrad mängd bör vara att reningsanläggningar för såväl luft och vatten dimensioneras och utformas så att utsläppen inte är högre än nuvarande utsläpp och som ovan sagts dessa förbättringar bör vara genomförda i samband med att lagringen av bränsle överskrider den nu tillståndsgivna d.v.s. 8000 ton. SKB anger i sina åtaganden att man kommer att utreda utsläppen av radioaktiva ämnen till luft och vatten och utvärdera förutsättningarna för att minska dessa. Eventuella ytterligare krav i denna del bör också kunna ställas av tillsynsmyndigheten, SSM, genom bemyndigande, se ovan.

Kylvatten - Bolaget har redan tillstånd för användning av havsvatten för kylningsändamål. Den ökade mängd använt kärnbränsle medför ett större behov av kylning, mer vatten behöver pumpas in och ut ur anläggningen per sekund för att uppnå samma kylning. Detta innebär också att temperaturen på utgående vatten bedöms öka något av en ökad mängd bränsle och en större volym uppvärmt vatten kommer att tillföras recipienten Hamnefjärden, via en ny utsläppspunkt. Användning och påverkan av kylvatten bör innefattas i Bolagets kontrollprogram.

Påverkan på grundvatten - Bolaget har redan tillåtlighet enligt 11 kap. miljöbalken för länshållning av de berggrum som finns på platsen. Den tillkommande vattenverksamheten består i att länshålla även det grundvatten som läcker in vid anläggandet och driften av inkapslingsanläggningen. Länshållningen är en förutsättning för drift av Clink.

Med anledning av ökad grundvattenbortledning (med ca 20 %) och utpumpning av länshållningsvatten under anläggningsarbetet anser länsstyrelsen att ett kontrollvillkor ska skrivas om kontroll av grundvattennivåer och kvalitet i likhet med det som tidigare gällde för Vattendomen, kontrollföreskrift 3 och i tidigare miljötillstånd. Enligt följande:

Grundvattensänkningar som uppkommer till följd av anläggande och drift av anläggningen får inte nämnvärt försämra omkringliggande vattentäkter. Brunnsmätningar vid närliggande bostadsfastigheters grundvattentäkter ska genomföras 4 ggr/år, en gång varje kvartal till och med ett år efter det att anläggningsarbetet har slutförts. Rapportering av undersökningar och provtagning bör ske i den årliga miljörapporten.

Detta beslut har fattats av Tommy Hammar, miljövårdsdirektör. Föredragande har varit miljöskyddshandläggare Lotta Bohman.

Detta beslut har undertecknats digitalt. Handlingen är fastställd i Länsstyrelsens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem.

Tommy Hammar

Lotta Bohman